

С. М. Сербін,
канд. економ. наук

УДК 007: 304: 070.15: 659.3

Взаємозв'язок між радіожурналістикою і національними цінностями

У статті проаналізовано взаємозв'язок між фактами, які журналіст висвітлює в радіопрограмах, і національними цінностями, визначено профіль ідентифікаційної матриці за опублікованими в радіопрограмі фактами і відгуками на них.

Ключові слова: радіожурналістика, факт радіомовлення, національні цінності, національне багатство, відгук, ідентифікаційна матриця.

Ключовий тренд статті полягає у визначенні відповідності національним інтересам України підключення зусиль держави до управління радіомовленням. Завдання державного регулятора радіомовлення – об'єднати соціально орієнтовану політику влади і радіожурналістику з ідентифікованими національними цінностями. Саме це може бути включено в розуміння національної ідеї України, яка буде її рухати в майбутнє. Роль держави в назрілих змінах стає визначальною. У практиці інформаційного мовлення взаємозв'язок між радіожурналістикою як наукою і національними цінностями прийнято розглядати з етичної і моральної точок зору. В основу розробки українського законодавства про інформацію, про доступ до публічної інформації і захист суспільної моралі було покладено підхід, при якому формувались правові засади захисту суспільства від поширення у вітчизняному радіомовленні медіапродукції, що негативно впливає на суспільну мораль.

По суті радіожурналістика являє собою спеціальну науку про основні тенденції і закономірності відносин, які виникають між суб'єктами мовлення з приводу збирання, обміну, виробництва та трансляції медіапродукту та послуг через застосування звукових електромагнітних хвиль. Тому визначення напряму основних тенденцій розвитку радіожурналістики відповідно до національних цінностей доцільно проводити на основі кількісного аналізу випадків виходу в ефір програм відповідного змісту й якісної оцінки відгуків на них.

У своїх репортажах журналісти радіо прагнуть відділити правду від брехні, а також дати відповіді на запитання: що є добро і зло? Що слід схвалювати, а що засуджувати? Сучасна радіожурналістика не дає однозначних відповідей на ці запитання. Радіожурналістика допомагає слухачам отримати цінну для них інфор-

мацію, але вона ніколи не зможе вказувати слухачеві, що йому слід цінувати, і не дає відповіді на життєво важливіші запитання: заради чого йому варто жити? Заради чого можна померти? Що вважати правильним способом життя? Відокремленість радіожурналістики від національних цінностей стає небезпечною ілюзією даної історичної стадії розвитку українського мовлення. Такі науковці, як: Б. Григор'ян, Е. Прохоров, С. Скворова, О. Кузнецова та ін. – висловлюють думку про те, що радіожурналістика не може стати моральною та етичною основою національних цінностей з огляду на те, що інформаційне мовлення має справу виключно з фактами. Однак наявність стандартів моралі й етики слід розглядати як доконаний факт інформаційного мовлення. Відмінності між фактами й цінностями виявляються в різних сферах впливу на свідомість слухача. Жоден репортаж не може одночасно повідомляти про суть існуючого факту і те, як він повинен сприйматися або уявлятися аудиторією. Це абсолютно очевидна ілюзія.

Помилковість таких поглядів повною мірою країна відчула в 90-х рр., у період заставних аукціонів, коли засоби масової інформації фактично були приватизовані групою осіб, а потенціал радіомовлення України скоротився в рази. Надії на те, що «медіаринок сам все відрегулює», не справдилися. З одного боку, зменшення впливу державного регулювання залишило радіомовлення беззахисним перед повномасштабною кризою, а з іншого – втримання радіокомпаній у держсекторі залишило фундаментальні підстави для корупції, яка роз'їдає перспективи розвитку медіа й гальмує розвиток інститутів, які вкрай необхідні в умовах її глобалізації. Очікування того, що ринковий механізм сам забезпечить зростання збалансованості медіапродукції, не справдилися. Державне втру-

чання призводить до підвищення конкуренції інформаційного мовлення. Подальша приватизація радіокомпаній – це не тільки надходження грошей в скарбницю, а й питання довіри суспільства до дій держави, появи по-справжньому легітимних власників радіо.

Сучасна радіожурналістика розглядає національну цінність як окремих вид факту, що стосується прояву самопочуття у наділених свідомістю суб'єктів мовлення (включно з власниками, виробниками медіапродукту, талантами, залученими до його створення, та слухачами). Уречевлені факти радіомовлення становлять складову частину національного багатства, куди належать обладнання станцій, устаткування студій, трансляційні вежі, приймачі слухачів та ін. Однак уречевлені елементи радіо, як складники частини національного багатства, не несуть жодних соціальних відповідальностей і не проявляють почуттів, моральних обов'язків між суб'єктами мовлення. Наприклад, сам радіоприймач не викликає в слухача будь-яких почуттів чи страждань. Його цінність формується у співвідношенні між ціною і технічною досконалістю, але ні в якому разі його здатністю до прояву слухачьких відчуттів і переживань. Він лише є засобом передачі контенту медіапродукту. Правильна структуризація й вибір жанрів мовлення, які здатні викликати в слухачів широкий спектр можливих станів вияву їх почуття, – від щастя до страждання. Цінність радіоприймача як складника національного багатства формується у його прив'язці до рівня технічної складності й ціни. Якщо на початку 90-х рр. ціна цифрового радіоприймача прирівнювалась до вартості вживаного «Мерседеса», то у 2000-х – вона знизилась до 30–40 доларів.

На відміну від національного багатства, факт наявності національних цінностей виявляється в прив'язці до людської здатності суб'єктів радіомовлення проявляти відчуття відповідного стану. Сучасна радіожурналістика не виробила поняттєвого апарату тлумачення національних цінностей в прив'язці до свідомості, відчуттів і їх можливих змін. Навіть якщо аудиторія черпає свої цінності в релігійних радіопрограмах, то вона впевнюється в таких категоріях добра і зла, які запевнюють її в існуванні життя після смерті – чи то в стані вічного божественного щастя, чи то в стані вічних пекельних мук, що рівноцінно бентежить свідомість слухача, який не залишається байдужий. А твердження про те, що зміни цих станів тривають після смерті, формує в слухача особисте ставлення до фактів, які він трактує правильними або помилковими.

Умови, за яких слухач відчуває комфортність сприятливого самопочуття в середовищі, де він проживає, включає послідовний ряд

таких фактів. Слухач може існувати навіть в умовах недієздатної держави, але він не зможе реагувати на факти патогенної інформації, стосовно реалій його життєдіяльності без наявності рефлекторної системи мовлення. Навіть за умов досягнення повної свободи слова суб'єкти мовлення залишатимуться недієздатними в реагуванні на патогенну інформацію без впровадження рефлекторної системи. Без неї слухач попадає в «спіраль мовчазної більшості» і упокорюється власному існуванню в умовах недієздатної держави: де зруйновані всі системи національної безпеки і соціального забезпечення, де бюрократія пов'язана корупцією, де матері не в змозі прогодувати дітей, де у громадян немає спільних мовних основ для спілкування й мирного співробітництва, де публікація інформації піддається цензурі, де людей не розбираючись ув'язнюють і вбивають, де не діють закони, де лікарі порушують клятву Гіппократа, і навіть там, де існує віра у поганий колір очей співгромадян і т. ін. Національне радіо будь-якої держави ідентифікує окремі факти, що змінюються всередині країни за відповідним спектром. Ці факти виявляються і пізнаються залежно від їх впливу на рівень добробуту нації, незалежно від того, чи суспільство сприймає їх за істину. Національні цінності, прив'язані до саме таких істин, характеризуються фактами життя нації.

Радіо висвітлює факти життя нації на різних рівнях світосприйняття цілісної картини світу – від генетичного рівня людини до рівня економічних систем, політичного устрою держави та наддержавних структур. Якщо в радіопрограмах обговорюється зручність самопочуття слухача в тій чи іншій системі, то переважно журналіст користується термінологією науки про розум. Це обумовлено тим, що особисте сприйняття слухачем картини світу та його місця в ній найбільш повно реалізується в його мозку. Так, незважаючи на те, в які версії загробного життя міг би вірити терорист-смертник, то в реальному житті його цінність для суспільства має досить мізерний вигляд, оскільки вона визначається виключно продуктом, що створений в його власному мозку. Цей продукт виробляється під впливом притаманної слухачеві культури, релігії, моралі й абсорбується мозком як загальноприйнята істина, без будь-яких порівнянь з реаліями суспільного життя. Тому будь-які культурні відмінності особистого самопочуття слухача можна пояснити поняттєвим апаратом наук про розум: неврології, психології, етимології, медитації, психолінгвістики, радіожурналістики, когнітивістики та ін., які ще не набрали достатнього розвитку в Україні.

Якщо радіожурналістика визнає переспрямування людства в напрямі вивчення розуму на

досить детальному рівні опису мозку, то можна визнати про найшвидше зрозуміння подробиць усіх позитивних і негативних якостей слухацької аудиторії. На шляху до розуміння позитивних соціальних емоцій, таких, як страждання і співчуття, визначаються чинники, які одночасно можуть належати до генетики, до комунікації, або до економічних систем. У міру того як радіожурналістика буде вивчати відчуття слухачів, неминуче зійдуться точки зору різних наук щодо цієї проблеми, яка складається з фактів у сфері дотримання національних цінностей. Тож далеко не все можна буде легко виправдати. Журналіст у своїх радіопрограмах не зможе наполягати на тому, щоб покрити паранджею обличчя дочки від самого народження так само, як прищепити їй впевненість у собі й дати їй хорошу освіту. На певному етапі радіожурналізм дасть змогу просканувати мозок всіх суб'єктів мовлення, щоб докопатися до відповіді на запитання, що мають свідомо правильні відповіді.

Інформування про національні цінності по радіо зводиться до оприлюднення фактів про життя нації, усвідомлення досвіду суб'єктів мовлення, наділених свідомістю. Відповідно, суб'єкти радіомовлення можуть уявити собі все розмаїття можливих змін у відчуттях слухачів в ідентифікаційній матриці. Цю матрицю можна представити відповідним профілем фактів, що транслювалися в ефірі, у порівнянні з реакцією на них слухачів і відгуками про самопочуття аудиторії як на індивідуальному, так і на колективному рівнях. У деяких слухачів такі стани самопочуття виникають дуже рідко, а у деякого їх зовсім немає. Відкрити їх ще належить радіомовленню. Деякі з цих станів науковці називають містичними, або духовними, а інші – недосяжними через особливості будови людського розуму, але, можливо, досяжними для інших видів розуму. Аналітичні методи радіожурналістики дозволяють сформувати профіль аудиторії, але вони не надають будь-яких науково обґрунтованих відповідей на питання моральності застосування роботомовлення, голограмного спілкування й інших послуг новітньої медіа. Якщо питання стосуються самопочуття слухача, то відповіді на них існують незалежно від того чи знає про них журналіст, чи ні.

Впровадження інтерактивного мовлення дозволяє журналісту дізнатись про наявність правильних і помилкових відповідей на запитання, що лунають в ефірі; реакцію та самопочуття слухача, внаслідок чого радіо може змінити характер обговорення фактів і переглянути в майбутньому співвідношення у ставленні до особистого й суспільного світосприйняття. Наприклад, незважаючи на прийняте в Україні законодавство про інформацію й доступ до публічної інформації, державні службовці й далі безкарно

обманюють, приховують, засекречують, перепишують документи, ігнорують запити журналістів. Посол США в Україні Джон Теффт заявив, що, за його джерелами, закону про доступ до публічної інформації дотримуються значно нижче, ніж у 50 % випадках [1]. Слухачів навряд чи здивує те, під яким тиском журналістам доводиться добувати інформацію, не говорячи про факти застосування до них фізичної сили, наруги і побиття. За підрахунками організації «Репортери без кордонів» кількість фактів залякування журналістів у 2012 р. у порівнянні з минулим роком зроста майже втричі й досягла сотні випадків. При цьому було порушено лише чотири кримінальні справи за статтею, що передбачає покарання за перешкоджання професійній діяльності журналістів [2]. Аргументацію такої поведінки можна було б підтвердити не лише недоліками існуючого адміністративного, кримінального законодавства, а й релігійним світосприйняттям, оскільки творець всесвіту сказав: «Хто стримує різку свою, той ненавидить сина свого» [3]. Але тоді виникає цілком очевидне запитання про доцільність заподіяння журналістам моральних страждань, фізичної болі, застосування до них насильства і приниження на очах у свідків. Чи такі дії можна розглядати як інструмент стимулювання поліпшення поведінки журналістів і оздоровлення емоційного розвитку суспільного мовлення? Чи існує хоч будь-який сумнів в існуванні відповіді на запитання, яка призводить до таких наслідків? Залежно від того, відповіді на які причиново-наслідкові запитання бажає отримати журналіст, формується ідентифікаційна матриця.

Ідентифікаційна матриця може відображати причини й наслідки самопочуття як слухача, так і журналіста на індивідуальному й колективному рівнях, відповідність світових і національних цінностей у вітчизняному радіомовленні. Ідентифікаційна матриця суб'єктів радіомовлення вивчалася французьким дослідником Сержем Московічі, який назвав її «фігуративною схемою» репрезентації [4]. Послідовне накопичення фактів мовлення та їх світосприйняття формуються в матриці поступово, відповідно до поблочної схеми рефлексивності. Блочна рефлексивна схема ідентифікаційної матриці радіожурналіста є візуальною. Вона зручна у використанні й може служити своєрідною основою оцінки відповідності між контентом радіопрограм і сприйняттям аудиторією національних цінностей, аналізу новин, незрозумілого матеріалу, який доповнюється, вдосконалюється іншими фактами з блоків, що виникають на перетині радіожурналістики з іншими науками.

Саме це дозволяє досліднику розглядати поблочну схему національних цінностей у радіомовленні в науковому, практичному, історико-

культурному, політико-економічному, правовому, бізнесовому, інформаційному та психологічному аспектах регулювання поведінки слухача. У ній відображається ставлення до подій і фактів у сферах: охорони здоров'я; національної кухні й кулінарії; спорту; моральних і культурних цінностей; релігії, вимови і емоційності; етнічного походження і ризиків спотворення іміджу; сприйняття критики і гумору; інтелекту (інформативність) і ставлення до речей та праці; компетентність, чутливість та турботливість; рівень соціального оточення і амбітність. Блочна рефлекторна схема ідентифікаційної матриці радіожурналіста є візуальною, вона зручна у використанні й може служити своєрідною основою оцінки виконання його функціональних обов'язків у процесі сприйняття нового, незрозумілого матеріалу, і через спрощення і оптимізацію процесу перцепції може доповнюватися і вдосконалюватися іншими фактами з блоків, включених у статутні й інструкційні вимоги радіостанції. Ідентифікаційні матриці пояснюють те, як нова інформація вписується в когнітивну структуру кожного індивіда, або групи осіб залежно від того, до якої вона відчуває свою причетність за сукупністю відповідних параметрів. В ідентифікаційній матриці як виробника, так і користувача інформації основна увага акцентується на сукупності відгуків, оцінок знань і дій журналіста відповідно до посадових інструкцій, а також точок зору, уявлень, думок, репрезентацій про сприйняття ними єдиної картини світу в її системі [5, 41–44].

рівні журналіста, компанії і користувача інформації. Розглянемо ідентифікаційну матрицю радіожурналіста за визначеними фактами (див. Табл. 1).

У наведеній ідентифікаційній матриці, сформованій за окремими блоками радіомовлення, читаємо, що при висвітленні фактів охорони здоров'я зафіксовано 48 втручань (горизонтальне читання – охорони здоров'я). Причому відгуки у свою чергу прямо посилаються на ризики спотворення 42 фактів спортивного національного іміджу (горизонтального зчитування «спорт»). Симетрично (по вертикалі) 48 випадків, що стосуються охорони здоров'я, включені до ризиків спотворення спортивного іміджу, серед висвітлення фактів спотворення іміджу 42 з тих, що включені до повідомлень релігійного спрямування. Умовні позначки оцінок ідентифікаційної матриці (Σ – сума випадків за визначений період; X – середнє арифметичне значення; x – середнє зважене; σ – дисперсія, середньоквадратичне відхилення; HI – гетерогенна неоднорідність випадків). Цей приклад показує високу концентрацію взаємодії між двома з чотирьох аспектів мовлення: охорони здоров'я й ризиків спотворення спортивного іміджу, тимчасом як роль фактів, причетних до моралі і культури, є набагато менш інтерактивною. Те саме стосується четвертого – інформування про кухню й кулінарні цінності в порівнянні з моральними й культурними чинниками в українському радіомовленні. Нульове значення має перший чинник – релігії в порівнянні з емоційністю, оскільки журналіст не володів проблемами релігієзнавства.

Таблиця 1.
Ідентифікаційна матриця радіожурналіста

Поблічні дії радіожурналіста	Релігія	Охорона здоров'я	Кухня, кулінарія	Критика	Оцінки по горизонталі				
					Σ	X	x	σ	
Сигнали емоційності		48	9		57	28,5	20,1	27	0,25
Спорт	42				47	23,5			
Мораль і культура	9		5		9	9			
Сприйняття гумору		8							
Оцінки по вертикалі Σ	51	56	14						
X	25,5	28	7						
x	40,3								
σ	26,8								
HI	0,55								$HI = 0,4$

Ідентифікаційна матриця формується залежно від включення в неї певних фактів, які здійснюють найбільший вплив на процеси самовизначення на

У даному прикладі зафіксована сильна неоднорідність вибраних чинників рефлексії журналіста ($HI = 0,4$).

Детальний аналіз радіопрограм у вітчизняному інформаційному просторі показує, що в ньому не існує поділу на хороші й погані випуски новин, важливі й неважливі повідомлення. Вітчизняний інформаційний простір тільки тоді визнає потребу в інформаційних програмах, коли вони відобразатимуть інтереси України й справлятимуть вплив на самопочуття слухачів.

Об'єктивність поняття «самопочуття» слухача залишається невизначеним, постійно переглядається радіожурналістикою і легко підтверджується аналогією трансляції програм з проблем фізичного здоров'я, яке також не має чіткого визначення. Протягом років поняття фізичного здоров'я змінювалося зі збільшенням середньої тривалості життя. З періоду встановлення трипільських баб, коли тривалість життя не перевищувала 30 років, вона зросла в Україні до 70 років [6]. А можуть настати часи, коли людство настільки навчиться маніпулювати геном людини, що неспроможність людини пробігти марафон у віці 200 років буде вважатися серйозною інвалідністю. Можливість перегляду поняття «здоров'я людини і нації» не позбавляє його змістовності. Різниця між здоровою людиною і мерцем виявляється настільки чітко й послідовно, наскільки це можуть визначити біологічні науки. В ідентифікаційній матриці факти підтримання здорового способу життя підтверджуються радіопраграмами про можливість співіснування в здоровому тілі здорового духу, рівноцінного розвитку і процвітання організованого суспільства з максимізацією стану фізичного здоров'я людини.

Об'єктивність самопочуття радіослухача можна розглядати в контексті програм про приготування здорової їжі, роз'яснення особливостей національної кухні й кулінарії, вибору підходящої дієти. Існування переліку продуктів, з яких можна скласти здорову дієту, повинне враховувати чітке розмежування між приправою для одних і отрутою для інших. Це не дає приводу стверджувати, що у сфері харчування людини ніяких істин бути не може, а тому не слід прагнути їх пізнати. Чимало радіослухачів висловлює побоювання з того приводу, що універсальність істини вимагає висвітлення таких точок зору, в яких не може бути виключень. Так, наприклад, якщо брехня – це справді зло, то обман повинен уважатися злом завжди. Якщо ж з'ясується, що існує виключення, то це означає, що поняття істини в узагальнюючій думці немає. Приклад у доцільності такої думки можна взяти з порівняння майстерності журналістів. За загальноприйнятими правилами радіомовлення, хороший журналіст дотримується принципів свободи слова, не допускаючи при цьому власних коментарів і оцінних суджень. Але цей

принцип, природно, допускає виключення. В інформаційному мовленні виникають ситуації, коли коментар стає блискучим виходом, для досягнення якого в програму запрошують коментатора. Але це ніяк не заважає тому, що в радіомовленні дотримується принцип об'єктивності. Факт про наявність виключень ніяк не впливає на об'єктивність радіожурналістики.

Обговорення русійної сили програм, що висвітлюють факти дотримання моралі, обумовлено ставленням до неї більшості слухачів крізь призму релігії. Стан справ навколо аспектів моралі призвів до відокремлення значної частини тривалих диспутів на ці теми від обговорення реальних питань страждання людини і тварин. Радіоефір витрачає багато часу, обговорюючи ставлення до оголеного жіночого тіла, гвалтування дітей, шлюб між геями, на відміну від проблем голодомору, поширення ядерної зброї, бідності, або про інші проблеми виняткової важливості. Проте учасники цих дискусій мають рацію в тому, що обговорення проблем моралі досягається у всеосяжному розумінні національних цінностей.

Головною перешкодою в розумінні національних цінностей є брак особливої позиції при обговоренні питань моралі, зокрема в світських, академічних та наукових колах, недооцінювання в розбіжності думок з питань моралі. Так, наприклад, у священика кожен ранок повинен починатися з молитви. Проводячи інтерактивні сповіді, він переконаний, що допомога іншим слухачам є невід'ємним складником людського щастя. З іншого боку, у слухачькій аудиторії є такі типи, як серійні вбивці й маніяки, які люблять слухати про викрадання, гвалтування, тортури і вбивство молодих дівчат. Отже, в наявності реальна розбіжність думок із приводу корисного проведення часу біля радіоприймача. Якщо умовитися, що диспут повинен вестися на основі суто наукових доводів, то ставлення більшості українських радіожурналістів до цієї ситуації дозволяє стверджувати, що вони не вбачають у діях священика рацію, а в діях маніяка абсолютну неправомірність. Наука радіожурналістика такої позиції не дотримується і рекомендує включати до контенту програм ту частину думок, в яких мова йде про факти. На цьому засновані основи компетенції й власного переконання суб'єктів мовлення в сфері моралі й необхідності врахування різних думок про те, що в представників будь-якої культури з цих питань існує своя точка зору, з якою потрібно рахуватися. Але чи потрібно враховувати точку зору талібів-смертників чи «дніпропетровських терористів» на політологію, коли стає очевидним їхнє нецтво в розумінні благодетного впливу на самопочуття людини? Благодетний

вплив на самопочуття слухача необхідно розглядати в більш широких межах єдиної картини світосприйняття всіх учасників радіомовлення, але не таким чином, щоб хтось один з них відчув блаженство у підриві людей разом з автобусною зупинкою.

У сучасній радіожурналістиці існують як правильні, так і неправильні відповіді на запитання про благодійність впливу на слухача, і те, що мораль належить до одного з фактів ідентифікаційної матриці. Окремі особистості й навіть цілі культури можуть формуватися на неправильних речах. Може виявитися, що їхні переконання та побажання неминуче призведуть до непотрібних переживань. Визнання цієї точки зору переспрямовує формування ідентифікаційної матриці в напрямі глобалізації розуміння відповідності національних інтересів світовим. У сфері радіожурналістики кордони між країнами мають усе менше й менше сенсу, і з переходом на цифровий формат вони взагалі втрачуть своє значення. Усі суб'єкти радіомовлення проявляють свою життєдіяльність у світі, повному руйнівних технологій, а винаходам, як відомо, зворотного ходу немає, оскільки вони залишаться назавжди. І завжди буде легше ламати, ніж будувати. Стає абсолютно очевидним той факт, що радіожурналізм не може ставитися з більшим рівнем поваги і терпимості до відхилень при визначенні впливу на самопочуття слухача, ніж до рівня відхилень у сферах, пов'язаних з поширенням захворювань, стандартами будівництва та безпеки польотів. Науковці просто зобов'язані прийти до єдиної

думки щодо відповідей, які вони дають на найважливіші запитання взаємозв'язку радіожурналізму з національними цінностями. І щоб домогтися цього, вони повинні визнати, що на ці запитання відповіді існують.

1. *Лещенко С.* УП. Інтерв'ю. – Посол США Джон Теффт: Ми не бачили доказів, які б пов'язували пані Тимошенко із вбивством Євгена Щербаня – 11 трав. 2012 р. / Сергій Лещенко, Мустафа Найем [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.usubc.org/site/recent-news/u-s-ambassador-to-ukraine-john-tefft-two-news-articles>.

2. *Кисиль Б.* Пресс для прессы / Богдан Кисиль // КоммерсантъУкраина. – 2012. – 20 груд. – № 210 (1700) [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.kommersant.ua/doc/2094407>.

3. *Друга книга царів.* – Святе Письмо Старого та Нового Заповіту. Видавництво отців Василіан «Місіонер», 2005. Глава 13, 20, 23.

4. *Сербін С. М.* Трикутник рефлексії в рефлексорній системі відгуків на контент інформаційних радіо-програм // Збірник матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. [«Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії»], (Рівне, 6 груд. 2012 р.) / НАН України; Київ. ун-т права; Рівненський ін-тут. – Рівне: РІ КУП НАН України, 2012. – 278 с.

5. *Московічі С.* Стратегії пропаганди і колективного навіювання / Серж Московічі // Незалежний культурологічний часопис «І»; пер. Лідії Леонтьєвої. – 2003. – № 30. – 64 с. [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ji.lviv.ua/n30texts/moskovichi.htm>.

6. *Середня* тривалість життя зросла до 70 років [Електронний ресурс]. – URL: <http://ukr.obozrevatel.com/news/serednya-trivalist-zhittya-v-ukraini-zroslo-do-70-rokiv.htm>.

Подано до редакції 17. 09. 2013 р.

Serbin Sergiy. The interconnection between radio journalism and national values.

This paper examines the interconnection between the facts which the journalist highlights in radio programs and the national values. It is defined the profile of identification matrix according to the facts and comments to them published in the radio.

Keywords: radio journalism, fact of radio broadcasting, national values, national wealth, comments, identification matrix.

Сербін С. М. Взаимосвязь между радиожурналистикой и национальными ценностями.

В статье проведен анализ взаимосвязи между фактами, которые освещаются журналистом в его радиопрограммах, и национальными ценностями, которыми определяется профиль идентификационной матрицы по опубликованным по радио фактам и отзывам на них.

Ключевые слова: радиожурналистика, факт радиовещания, ценности, национальное богатство, отзыв, идентификационная матрица.